

6. osztály
Stilisztika, alakzatok
Gyakorlás, összefoglalás

1. Mondd a mondatot több stílusban!

Holnap esni fog.

- a, tudományos, szakmai nyelvhasználattal:.....
- b, baráti, társalgási formában:.....
- c, szépirodalmi formában:.....

Most próbáld meg ugyanezt a mondatot elmondani

- a, bizonytalanul:.....
- b, erőteljesen, magabiztosan:.....
- c, indulatosan:.....
- d, reménykedően:.....

2. Add meg az alszik és a fut ige rokon értelmű változatait, s helyezd mondatba azokat!

- alszik:.....
- fut:.....

Képszerűség

3. Mit szemléltet, érzékeltet a költő az alábbi idézetekben?

- a, *A fiú betoppan; szíve égő katlan,
Belsejét még most is fúrja és faragja
Szégyenítő búja, búsító haragja.*
- b, *Egy pók sző hálót gondosan az éjben,
két jázminág közt a mély csendbe sző.
Szívem s szíved közt a gyors lábú évek
Így szőnek szálát s kész a szemfedő*
- c, *Így ül a hold ádáz vihar után
Elcsendesült nagy, tornyos fellegen,
És néz alá a méla éjszakán
Bánatosan, de szenvedélytelen,
Hallgatva a sírbolti csöndességet
A rémteli sötét erdő alatt,
Amíg a fákról nagy, nehéz könnycseppek
Hervadt levélre halkán hullanak.*

4. A következő idézetek metaforát, szinesztéziát, megszemélyesítést rejtenek. Határozd meg, ezeket!

- a, *Háborús tenger lón lelke, melynek habja
Tűzokádó hegytől föl van forralva.*
- b, *Hé fiúk! Amott ül egy tűzok
magában.*
- c, *Mert zsémbes, de hű volt a vén Toldi nálam:
Keserű orvosság durva fakanálban.*
- d, *Feje felett átment a zimankós élet.*
- e, *Ó, a szárnyas idő hirtelen elrepül.*
- f, *Holt tengerét az ifjúságnak
Halk evezéssel szabja át
Két szép, fehér asszony-kar,
Két áldott evező lapát.*
- g, *A gép arcáról is csurog verejték...
....rólunk a munka olajcseppjei.*
- h, *Itt van az alkony, jó takaró,
a hegyek ormán lilul a h.
Itt van az alkony, csitul a zaj:
elhallgat a fény és fölvilan a dal.*
- i, *Tekints reánk, tekints szabadság,
Ismerd meg mostan népedet!*

5. Jelöld be a metonímiát, szinekdochét, valamint a hasonlatot a következő részletekben!

- a, *S csendes a ház, ah de nincs nyugalma,
Fölveré azt szerelem hatalma.*
- b, *Pejlovam viszik Gyulára,
Magamat vason utána.*
- c, *Ötszáz halál megyen háta után ennek.*

d, *Valami forró, nyári éjszakán
gyárfüst ölelt át lomha földszagot
s a legnagyobb lélek szökkent belém
az ucca és a föld fia vagyok*

e, *Nem a tenger lámpatornya,
Mely felé küzd száz vitorla.*

f, *Dalod, mint a puszták harangja, egyszerű,
De oly tiszta is, mint a puszták harangja.*

6. További alakzatok találhatóak az idézetekben. Melyek ezek, mi a nevük?

a, *Bús donna barna balkonon
Mereng a bíbor alkonyon.*

b, *Hát ama nap és hold, a hét sziklavárral
S aranyos mezőben a turulmadárral?
Te vagy az, te vagy az, gyöngy kis ország, Erdély!*

c, *S erény vagy bűn, öröm
Vagy bánat miben élt,
Sirjánál írva lesz,
A nép ítéletén.*

d, *Most tél van és csend és hó és halál.*

e, *Hallottad a szót: „rendületlenül?”
Ábránd, hiúság, múltó kegy, javak, -
Lenn a sikamló tér, nyomás felül,
Vész és gyalázat el ne rántsanak.*